

Grécka veľvyslankyňa exkluzívne pre PL: Náš odchod z eurozóny nebol nikdy témou.

Toto by sme si mali vziať od Slovákov

24.12.2016 8:00

ROZHOVOR Slovákov a Slovensko má v oblúbe a bola by rada, keby čaro našej krajiny objavilo aj čoraz viac jej krajanov. Počas rozhovoru pôsobila priateľsky a uvoľnene, pričom práve priateľstvo a spoločné európske hodnoty považuje za akýsi pomyselný most medzi oboma národmi. Grécka veľvyslankyňa na Slovensku Maria Louisa Marinakisová prezradila v exkluzívnom rozhovore pre Parlamentné listy nielen čo-to o súčasnej gréckej ekonomike, ale na pretras prišli aj Vysoké Tatry, kvalitná gastronómia či kúpeľné pobyty gréckych občanov v Piešť'anoch.

Foto: TASR

Popis: Maria Louisa Marinakisová počas nástupnej audiencie u prezidenta Kisku

Gréckou veľvyslankyňou na Slovensku ste sa stali len prednedávnom, konkrétne v druhej polovici septembra. Stihli ste sa už plne zorientovať vo všetkých povinnostiach a v protokolárnych záležitostiach na Slovensku?

V prvom rade vám ďakujem za váš záujem. Na Slovensko som prišla 21. septembra. Je bežnou praxou, že grécke ministerstvo zahraničných vecí informuje každého svojho veľvyslanca pred jeho vyslaním do nejakej krajiny. Po mojom príchode na Slovensko som odovzdala kópie poverovacích listín pánovi ministrovi zahraničných vecí a európskych záležitostí Lajčákovi a po určitom čase nasledoval oficiálny akt odovzdania mojich poverovacích listín pánovi prezidentovi Kiskovi. Od toho momentu som sa začala stretávať so zástupcami inštitúcií tejto krajiny. Zatiaľ všetko prebieha hladko.

Maria Louisa Marinakisová so slovenským ministrom zahraničných vecí Miroslavom Lajčákom. Zdroj: mfa.gr

Predtým ste pôsobili ako grécka veľvyslankyňa v Jordánsku. Ako dlho ste tam pôsobili a prečo ste vlastne v Jordánsku skončili?

V Jordánsku som pôsobila ako veľvyslankyňa takmer štyri roky, čo je normálny čas v rámci takejto funkcie. Následne som bola delegovaná na Slovensko. Ide o klasický postup.

Zamerajme teraz už pozornosť na samotné Grécko. Popravde, mnohí Slováci si spájajú Grécko s finančnou nestabilitou, s ekonomickou krízou. Aké kroky podniká vaša vláda, aby zvrátila tento negatívny trend? Pretože nielen Slováci, ale aj iné členské štáty EÚ nazerajú na Grécko podobným spôsobom, čo rozhodne nerobí Grécku pozitívnu reklamu...

Ja by som chcela svoju krajinu prezentovať v odlišnom ponímaní. Krajinu by sme mali posudzovať podľa toho, čo ponúkla európskemu daniu, a nielen z čisto ekonomického hľadiska. Zastávam názor, že Grécko od staroveku až dodnes ponúklo Európe veľmi veľa. Počnúc demokraciou, cez históriu a kultúru. Preto si nemyslím, že by sa mala krajina posudzovať iba podľa pretrvávajúcej ekonomickej krízy. Skrátka cez tlaky, ktoré sú vyvíjané na Európu.

Áno, môj názor je, že Európa čelí vojne s rôznymi ekonomickými nástrojmi. A to vás núti položiť mi túto otázku (úsmev). Aby som však neodbočila od jadra otázky, rok 2016 bol pre grécku ekonomiku pozitívny. Znamenal totiž návrat našej ekonomiky k rastu. Hlavne v druhom a treťom štvrtroku ekonomika zaznamenala rast HDP o 0,53 %. Ďalší rast očakávame aj v rokoch 2017, 2018 a 2019 s hodnotami od 2,7 % do 3,1 %.

Takže celková životná situácia v krajine sa zlepšuje v porovnaní, povedzme, s tou, aká bola pred 6 – 7 rokmi?

Pravda je, že posledných 6 rokov čelili grécki občania ťažkostiam. Ako som však povedala v predchádzajúcej odpovedi, registrujeme pozitívny vývoj a niektoré malé a stredné podniky, ktoré tvoria základný pilier nášho ekonomického systému, sú opäť produktívne. Samozrejme, niektoré podniky zostávajú zatvorené a stále je tu vysoká miera

nezamestnanosti, obzvlášť medzi mladými ľuďmi, čo má za následok odliv mozgov, keďže mladí si odchádzajú hľadať prácu do zahraničia.

Vravíte, že Grécko je azda už konečne na ceste k uzdraveniu. Takže vystúpenie z eurozóny nie je už témou diskusií?

To určite nie.

Ani to nikdy témou nebolo?

Presne tak. Odchod Grécka z eurozóny nebol nikdy témou diskusií. Iste, médiá aj niektorí politici tvrdili, že Grécko by malo z eurozóny odísť. Treba však vziať do úvahy aj efekt vzájomného ovplyvňovania ekonomík európskych krajín. To znamená, že Európa nemôže len tak jednoducho vylúčiť nejakú krajinu z eurozóny, pretože by to malo dosah aj na ekonomiky ostatných členských štátov eurozóny. Takže odchod Grécka z eurozóny vylučujem.

Gréci teda vždy podporovali zotrvanie v eurozóne?

Gréci nikdy nenamietali voči členstvu v eurozóne. Viete, ide skôr o to, že keď Grécko vstúpilo do eurozóny, nebolo ešte ekonomicky celkom pripravené čeliť konkurencii, respektíve silným stránkam takých krajín, ako je napr. Nemecko. Tu je ten najzásadnejší rozdiel. Naša ekonomika nebola taká silná. Ale to by sme mohli spomenúť aj ekonomiky Cypru, Španielska, Portugalska, Írska a prípadne aj Slovinska. Grécko určite nie je jediným príkladom takéhoto nerovnomerného ekonomického začlenenia sa do systému.

Naša krajina vstupovala do eurozóny s cieľom väčšej politickej stability. Je pravda, že postupom času sa aj vďaka väčšej mobilite mladých, ale aj starších ľudí v rámci EÚ vyvinul pozitívny prístup k EÚ. Pozitívom je napr. používanie eura ako spoločnej meny.

Na druhej strane, vyskytli sa aj negatíva. Ak by sme mali v čase krízy drachmu namiesto eura, boli by sme schopní emitovať peniaze, a tak by sme boli v lepšej pozícii. Lenže ako člen eurozóny sme boli vo veľkej miere vystavovaní tlakom. Gréci však nikdy netvrdili, že nechcú euro. Naopak, mladá generácia si už ani len nedokáže predstaviť návrat k drachme.

Mince a bankovky bývalej gréckej meny drachma ponúkané na predaj na pouličnom trhu v Aténach začiatkom júna 2015. Zdroj: TASR

A čo grécki hotelieri? Nepocítili pre krízu odliv turistov?

Nie, v tomto smere tu nikdy žiaden odliv nebol. Vlni sme mali v Grécku najvyšší počet turistov za poslednú dekádu, ktorý predstavoval 26 miliónov návštevníkov. Napokon turizmus tvorí spolu s námornou dopravou základnú os našej ekonomiky.

To nepochybne. Grécky turizmus je známy široko-d'aleko. Máte vy osobne k dispozícii konkrétne čísla, koľko slovenských dovolenkárov navštívi Grécko v daný rok?

Grécko je pre Slovákov druhá najobľúbenejšia destinácia, hneď po Chorvátsku. V roku 2015 prišlo do Grécka 58 291 Slovákov, pričom za rovnaké obdobie navštívilo Slovensko zhruba 8-tisíc Grékov. Bavíme sa tu však len o organizovaných skupinách turistov. Nemáme k dispozícii informácie o turistoch jednotlivcoch.

Za rok 2016 zatiaľ nemám konečné údaje, no s najväčšou pravdepodobnosťou to bude ešte vyššie číslo. Mám údaje do septembra: počet návštevníkov bol 57 951, takže je tu rastúci trend a očakávame, že prekoná vlaňajšok.

Medzi turistami je Grécko nesmierne populárnou dovolenkovou destináciou. Zdroj: TASR

Lesbos je vstupnou bránou do Európy pre arabských migrantov, pričom mnohí z nich, bohužiaľ, nájdu v mori svoju smrť. Aká je momentálne situácia pri gréckych brehoch?

EÚ a NATO spojili svoje sily s cieľom čeliť masovému migračnému toku sýrskych a irackých utečencov, ale aj Afgancov a Pakistancov. V marci vznikla medzi EÚ a Tureckom dohoda, ktorá má za cieľ sledovať tok migrantov. Výsledkom týchto snáh bolo zníženie počtu prišielcov. Musím však podotknúť, že napriek tomuto spoločnému úsiliu ešte aj dnes prichádza do Grécka v priemere 100 utečencov denne. To sa týka najmä ostrovov Lesbos a Chios, čo znamená, že Turecko celkom nezabránilo odchodu migrantov zo svojho územia.

Avšak nie je to len Grécko, na územie ktorého prichádzajú utečenci. Bulharsko čelí podobným problémom. Do Talianska pre zmenu smerujú najmä utečenci z Afriky. V tomto konkrétnom prípade však existuje oveľa väčšie nebezpečenstvo rastúceho prílevu utečencov. Či už pre klimatické zmeny, ale aj socio-ekonomické krízy či občianske vojny.

Ved' keď si uvedomíme, že ľudia tam nemajú pitnú vodu a nemôžu ani obrábať pôdu, tak je logické, že sa premiestňujú do iných oblastí.

Aj z tohto dôvodu EÚ podpísala dohody s piatimi africkými štátmi s cieľom podporiť tamojších obyvateľov a pomôcť im pri obrábaní pôdy a vytváraní úrody. Aby skrátka mali podnety na zotrvanie vo vlastnom prirodzenom prostredí a nemuseli odchádzať inam. Grécko žiada, aby sa tieto dohody rozšírili aj na Pakistan, Afganistan a Bangladéš.

Musím ale ešte dodať, že na základe uzavretia „balkánskej trasy“ uviazlo na gréckom území približne 60-tisíc utečencov. Preto očakávame, že dohoda o relokácii, ktorá bola schválená všetkými členskými štátmi EÚ, začne platiť aj v praxi.

Nie je to príjemná situácia, pretože celý proces sa už veľmi omeškal. Navyše nie všetky krajiny majú ochotu spolupracovať. Musíme sa však s týmto problémom vyrovnáť spoločnými silami a v spoločnom európskom záujme.

Pre Grécko je dlhodobou dôležitou témou aj Cyprus. Už dlhšie sa dajú registrovať signály, že Cyprus by mohol byť znovu zjednotený. Navyše 9. januára sa bude konať v Ženeve ďalšia séria rokovaní, kde budú, logicky, prítomné tak grécka, ako aj turecká strana. Čo od týchto rokovaní očakávate?

Hneď na začiatok musím pripomenúť, že len prednedávnom navštívila Cyprus slovenská delegácia (predseda národnej rady a minister obrany) v rámci vynikajúcich vzťahov medzi Slovenskom a Cyprom. Toto sa týka aj vojenskej spolupráce.

V rámci UNFICYP dnes na Cypre slúži 161 slovenských vojakov. Prečo to hovorím, respektíve prečo slovenská strana vycestovala na Cyprus? Bola to aj forma nepriamej slovenskej podpory v prebiehajúcich rokovaníach o cyperskej otázke.

Deviateho januára vyjadria obe strany (grécko-cyperská a turecko-cyperská) svoje stanoviská k cyperskej otázke a 12. januára je na pláne stretnutie piatich strán za prítomnosti garančných krajín (Grécko, Turecko a Spojené kráľovstvo).

Teraz vám neviem povedať, či bude dosiahnutá dohoda. Grécko by však chcelo vidieť nejaké spravodlivé a udržateľné riešenie cyperskej otázky. Tým mám na mysli, že turecké vojenské sily by mali opustiť ostrov.

Turecká armáda by mala odísť z územia členského štátu EÚ a mala by vzniknúť dvojzónová a bikomunitná federácia.

Ako veľmi pozitívny príklad v rámci riešenia cyperskej otázky môžeme uviesť Belgicko, kde rozličné komunity nažívajú spolu v mieri, no zachovávajú si svoje tradície a zvyky, pričom majú federálnu vládu. Sme optimisticky naladení a musíme byť optimistickí (úsmev). Ak sa dosiahne priaznivé riešenie, mohlo by to priniesť väčšiu stabilitu do regiónu juhovýchodného Stredomoria.

Záujmom Grécka je teda lepšia bezpečnosť na ostrove?

Mal by sa zmeniť zastaraný režim záruk. Tým mám na mysli, že by sa malo nájsť riešenie, ktoré zaručí mierovú budúcnosť pre obe komunity bez intervencie vojsk iných krajín. Mierový proces, ako viete, je dlhodobý proces pod záštitou OSN.

Vráťme sa však z Cypru naspäť do Grécka. Plánuje vaša vlasť na Slovensku nejaké väčšie investície?

Na Slovensku nie je veľa gréckych investícií. Máme však rôznych dovozcov a veľký počet gréckych občanov, ktorí tu pracujú pre nadnárodné spoločnosti. Jednou z nich je napr. IBM. Tu,

v jej bratislavskej pobočke, pracuje 250 Grékov. Je to trend posledných rokov a je to tiež zmena v rámci IBM, keď sa z Grécka premiestňuje do iných krajín.

Tiež poukazuje na to, čo som spomínala už na začiatku – že mladí ľudia sa pre krízu sťahujú do iných krajín a hľadajú si prácu v nadnárodných spoločnostiach.

Máme tiež spoločnosť, ktorá z Grécka vyváža mramor sem na Slovensko, a vo všeobecnosti existuje množstvo dodávateľov gréckych produktov, napr. olivového oleja, syra feta, jogurtov, medu, olív, vín... Všetky tieto produkty môžete v Bratislave dostať bez problémov kúpiť. Dokonca je tu aj špeciálna predajňa gréckych potravín.

Väčšina Grékov tu pracuje najmä v IT sektore. Mnohí grécki študenti tiež na Slovensku študujú medicínu. Či už na Univerzite Komenského v Bratislave, alebo aj v Košiciach. Tento rok ich je približne 560.

Gréci sú južanský národ, ktorý má more. Naopak, Slováci sú vnútrozemský štát v strede Európy. Máme inú polohu, ako aj podnebie. Vidíte napriek tomu medzi oboma národmi podobnosti?

Aj vy, aj my sme Európania. Takže vnímame naše životy podobne, na základe rovnakých hodnôt. Ja osobne som nikdy nemala žiaden problém v komunikácii so Slovákmi. Nemáme nejako priveľa rozdielov. Naopak, myslím si, že môžeme mať k sebe veľmi blízko.

Tradične, ešte v časoch Československa, sme sa v škole učili o stredoeurópskych krajinách, pričom Gréci dnes navštevujú Slovensko čoraz viac. Iste, tieto návštevy sú dosť úzko prepojené s návštevou Prahy, Viedne a Budapešti.

Zmieňujem sa o širšej oblasti, ktorú navštevujú grécki turisti. Som rada, že stále viac a viac gréckych turistov prichádza do Bratislavy, a najmä že zostávajú v meste viac dní v porovnaní s minulosťou. Už to skrátka nie je len tranzitná destinácia. To je pozitívna zmena.

Tiež by som rada videla väčšie množstvo Grékov, ktorí by na Slovensku trávili svoju zimnú dovolenku. Teda Vysoké Tatry namiesto Álp. Podľa mňa by tu mala byť väčšia viditeľnosť a upriamenie pozornosti na Slovensko, čo všetko dokáže vaša krajina ponúknuť v rámci zimného turizmu. To ešte Grékom nie je známe.

Vysoké Tatry by mohli byť v nasledujúcich rokoch pre gréckych turistov ozajstným skrytým diamantom. Zdroj: TASR

Na základe vašich posledných viet o stále nie príliš silnom povedomí Slovenska medzi gréckymi turistami – nie je slabšia „celková vizibilita“ Slovenska zlou vizitkou Slovenskej agentúry pre cestovný ruch (SACR)?

To by som netvrdila. Dôvod je skôr ten, že z historického hľadiska sú Gréci oveľa užšie spätí s Rakúskom a Talianskom. Avšak čoraz viac ich chodí na Slovensko nielen kvôli lyžovaniu, ale aj kvôli kúpeľom, hlavne do Piešťan. Ide o starších ľudí, mladí tam prakticky nechodia. Medzi Grékmi sa však táto lokalita (Piešťany) stáva čoraz populárnejšou.

Čo by si mali vziať Slováci od Grékov, prípadne čím sa od nich inšpirovať?

Mali by si vziať priateľstvo, slnko, stredomorskú kuchyňu so svojimi skvelými produktmi a hodnoty gréckej kultúry.

A čo v opačnom garde, čo by si mali vziať Gréci od Slovákov?

Organizovaný systém. Pretože my sme predsa len Južania (úsmev). Sme bezstarostnejší.

Avšak čo ma prekvapilo v porovnaní spred 30 rokov, keď som navštívila Bratislavu, je, že dnes vidím čisté fungujúce mesto a priateľských ľudí. Priateľstvo by malo spájať dva národy. Na záver, registrujem viacero grécko-slovenských manželstiev, ktoré dokazujú, že medzi dvoma európskymi národmi neexistuje v komunikácii žiaden problém.

Σίδλο γρέκεj ambasády na Hlavnom námestí v samom centre Bratislavy. Zdroj: Embassy of Greece in Slovakia - Πρεσβεία της Ελλάδος στη Σλοβακία